

JEAN VIDALENC: *La restauration (1814–1830). »Que sais-je?«* No. 1214. Paris, Presses universitaires de France, 1966. 125 sider. 2,50 F.

Den lille nyttige »Que sais-je?«-serie har nu også indlemmet et bind om restaurationstiden. M. Vidalenc har givet sin stærkt koncentrerede fremstilling en fin balance mellem den politiske, den økonomisk-social og den ideologiske udvikling. Bogen må betragtes som den bedste korte fremstilling af denne periodes Frankrigshistorie, selv om den selvfølgelig ikke kan erstatte Gaston de Bertier de Sauvignys bredere fremstilling fra 1955.

JOHNY LEISNER

NICHOLAS MANSERGH: *The Irish Question, 1840–1921. New and revised edn.* London, George Allen & Unwin, 1965. 316 sider. 42 sh.

Titlen på Mr. Mansergh's bog må siges at være delvis misvisende. Der er ikke tale om, at man finder en gennemført kronologisk eller systematisk behandling af de irsk-engelske relationer i perioden mellem O'Connell og Sinn-Fein bevægelsen. Snarere har bogen præg af at være en række ofte løst sammenknyttede essays om enkelte facetter af det irske problem, især grupperet om det nationale aspekt.

Bogen er delt i 3 hovedafsnit: 1) Ireland under the Union: The Opinions of some Contemporary Observers, 2) Reform: English Statesmen and the Repeal of Union og 3) Revolution: Domestic and External Forces. Det første af afsnittene har sit kronologiske tyngdepunkt i 1840'erne før den store hungerepidemi og sit tematiske i forf.s kommentarer til en række samtidige, fortrinsvis kontinentale iagttageres beretninger: Beaumont og Tocqueville, Cavour og Mazzini, Marx og Engels. Af engelske iagttagere citeres egentlig i større omfang kun William Nassau Senior. Udvalget virker ikke repræsentativt, men man mærker, at det har været forf.s hensigt på denne måde at søge det irske spørgsmål belyst ud fra en liberal, en national og en social synsvinkel. Det forekommer mig ikke at dette er lykkedes tilfredsstillende. Dels volder allerede forf.s citat-teknik vanskeligheder: Direkte citater – bortset fra lejlighedsvis franske dog oversat til engelsk – veksler tilsyneladende ganske principløst med dækkede, og disse sidste har ofte en form, der gør det meget vanskeligt at se, hvornår det egentlige citat holder op og hvornår forf.s egne kommentarer begynder. Dels, og alvorligere, benytter forf. en række centrale begreber meget upræcist: »Nationalisme« dækker til tider over en vag emotionel romantik à la Herder, til andre anvendes det i en mere nøgtern, nutidig, pseudosociologisk betydning. »Klasse« er tilsyneladende en kategori, Mr. Mansergh bruger ganske ureflekteret, til tider for at betegne en økonomisk defineret gruppe, derefter til at karakterisere en status-gruppe, og undertiden synes han at have en politisk gruppering i tankerne. En hovedproblemstilling for forfatteren både i dette og i de følgende afsnit er om det irske problem dybest set var politisk-nationalt eller økonomisk-socialt. Uklarheden i begrebsdefinitionerne bevirker en uklarhed også i selve diskussionen. Mr. Mansergh's holdning til sit stof er overvejende æstetiserende, kun sjældent kritisk-analytisk. Hans trang til at give de op-